

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Atlas minor Gerardi Mercatoris

Mercator, Gerhard

Amsterodami, 1610

Anglia II tabvla

[urn:nbn:de:bsz:31-118360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118360)

Angliæ II Tabula,

conticens *Northumbriam, Cumberlondiam Comitatus, & Dunelmensem Episcopatum.*

GENERALIM quæ dicenda habuimus de Anglia absolvimus: postulat Methodus, ut speciatim & per partes eam percurramus. Britannia ab se debellatæ citeriorem partem in Provinciam redactam, Romani varie dividerunt, ut supra diximus. Saxones vero pro Pentarchia Romanorum fecerunt Heptarchiam, in ea sunt *Cantium, Suffexia, Eastanglia, Westsexia, Northumbria, Eastsexia, & Mercia.* Hodie in Comitatus (quos vel *Conventus* vel *Pagos* proprie & Latine voces) Angli peculiari vocabulo *Shyres* appellant, distribuitur. Ac primum anno a Christo nato 1016 Ethelredo regnante tantum xxxii numerabantur: deinde sub Guilielmo primo xxxvi. Postea tres in numerum additæ xxxix Comitatum numerum compleverunt, qui hodie in Anglia obtinet. Quibus accedunt xiii plures in Wallia, quorum sex fuerunt tempore Edwardi Primi, reliquos Parliamentaria autoritate constituit Henricus Octavus. Hosce autem Comitatus seu Partes Angliæ cum nonnullis Insulis Mercator noster 6 tabulis luculenter expressas exhibet. Harum omnium tabularum, quo ordine ab autore nostro proponuntur, delineationem, quam poterimus fidelissime proponemus. Offert se primo loco *Northumbria*, vulgo *Northumberland*, Trianguli sed non æqualiteri figura quodammodo inclusa jacens. Meridionale ejus latus *Derwentus* in Tinam influens, & ipse Tina claudit, qua Dunelmenses spectat. Orientale latus Mari Germanico pulsatur. Occidentale vero quod ab Oceano brumali in Ortum æstivum, primum concatenatis montibus, inde *Tweda* flu. protrahitur, Scotia obvertitur, regionumque limes est. Terra ipsa magna ex parte aspera est, ac cultu dura. Ad mare & *Tinam* adhibita mediocri cultura satis est colono grata, alibi vero multo ingrator, & quasi horridior. Plurimisque in locis lapides illi *Lithanthracis*, quos *Sea-coales* Angli vocant, magna copia effodiuntur. Hæc autem Provincia ab Ofca Hengisti fratre, & filio eius Ieuba in Saxonum potestatem redacta, primum suos duces clientelare jure Cantii regibus obstrictos habuit. Inde cum regnum Berniciorum constitutum esset, quod ad *Tesi* ad Scoticum fretum pertigit, pars ejus optima fuit, pariterque Nordanhumbrorum regibus, qui cum suam periodum confecissent, quicquid ultra Tuedamerat, in Scoticum nomen cecidit; hunc autem agrum Egbertus Orientalium Saxonum Rex suo imperio per deditionem adjecit. Alfredus postea Danis permisit, quos Athelstanus pauculos post annos exturbavit; Eilricum tamen Danum populus postea in regem extulit, quem Ealdredus Rex statim expulit: Deinceps vero regium nomen in hac provincia defuit, Comesque qui præfuerunt dicti sunt. Incolæ bellicosissimi sunt & velites optimi. Cumque omnino Marti se quasi consecrarint, non est inter eos quispiam melioris notæ, qui suam turriculam, aut munimentum non habeat, & quamplurimos olim Baronum titulo honorarunt Reges etsi tenuioris fortunæ, ut militarem virtutem vel honore inter eos conservarent. Est in Northumbria urbs *Newcastle*, portu nobilis, quem Tina efficit sua profunditate naves valde magnas admittens, & ita defendens, ut nec tempestatibus facile jactari, nec vadis afflictari possint. Quodnam

Northumbria.
Situs.

Soli qualitas.

Imperium Majorum.

Minorū virtus.

Urbes.

Flumina.

Cumbria.

Situs.

Soli qualitas.

Urbes.

Lacus.

Flumina.

Quodnam olim fuerit in comperto non est. Cum Normanicum Imperium inciperet, a Monachis *Monke-ester* vocabatur, statimque a Novo Castro, quod Robertus Gulielmi Normanni filius extruxit, hoc novum nomen *Newcastle* induit, magnaque paullatim incrementa cum maritimis Germanis contrahendo, & fossiles carbones quibus regio abundat, in alias Angliæ partes subvehendo, cepit. Est & ultimum Angliæ, & munitissimum totius Britanniae opidum *Berwick*; quod nomen a Berengario Duce, quem somniarunt, deducunt aliqui. Lelandus ab *Aber*, quod ostium Britannis sonat, ut *Aberwic* vicum ad ostium significaret. Undecumque vero nomen habet, situ longius in mare porrigitur, ita ut mari & *Tueda* fere circumvalleretur: & alia. Fluvii hic sunt *Tina Australis & Borealis* (qui sic dictus quod in arcum coeuntibus ripis constringitur, hoc enim *Tin* Britannica lingua significare affirmant nonnulli.) *Australis* ex Cumbria æditus, prope *Alfemore*, ubi antiqua est fodina æraria: cum aliquamdiu se in Septemtriones provolverit, in Ortum conversus, recta cum muro Pictico procurrit. *Tina Borealis* è limitaneis montibus, sociatus *Redo* fluvio infesto qui ad *Redsqwir* praruptum montem effusus, *Rhedesdale*, i. *vallem Redi*, laudatissimorum velutum altricem rigat. Infra *Collesford*, uterque *Tina* confluit, qui jam auctus, subindeque auctior, uno alveo urget ad Oceanum iter. *Tueda* Angliam a Scotia longo spatio discludit, *Limesque Orientalis* dicitur. Hic fluvijs copiosa scaturigine è Scotia montibus erumpens inter limitaneos equites, diu tortuosus errat. Vbi vero proxime *Caryam* vicum accesserit, multis aquis convalescens regnorum collimitia discriminare incipit, ac tandem *Tillo* recepto in Mare Germanicum sese exonerat. Sunt & alii, ut *Coqueda*, *Alamus*, *Blishus*, & *Wasseth*, quos omitto, ad secundam partem transitum faciens. Ea est *Cumbria* vulgo *Cumberlond*: hæc Westmorlandiæ ad Occasum præjacet, ultima in hac parte Angliæ provincia, utpote quæ ipsam Scotiam ab Arcto attingit, ab Austro & Occidente Hibernico Oceano pulsata, ab Ortu vero super Westmorlandiam Northumbriæ contigua. Nomen ab Incolis traxit, qui veri & germani Britanni fuerunt, & se sua lingua *Kumbri*, & *Kambri* indigarunt. Terra autem quamvis ob Septemtrionalem situm frigidior, & ob montes asperior videatur, sua tamen varietate perlustrantibus aridet. Post verrucosas enim rupes, & confertos montes, quibus lacus interjacent, succedunt pabulosi colles gregibus referti, quibus rursus substernuntur porrectæ planities frugibus satis fecundæ. Est in hac Provincia optima & oportuna positione urbs vetustissima *Carlisle*, a Septemtrione profundo Itunæ alveo, ab Ortu Peterillo, ab Occasu Cauda munita, & præter hæc naturæ defendentis munimenta, firmis mœnibus è saxo quadrato, castello & Citadella quam vocant, armata. Romani & Britanni hanc *Lugu-vallum*, & *Luguballium*, sive *Luguballiam*, Saxones teste Bedæ, *Ewell*, Ptolemæus (ut nonnullis placet) *Leucopibiam*, Angli *Carlisle*, & Latini *Carleolum* recentiori vocabulo dixerunt. Romanis temporibus hanc floruisse varia antiquitatis indicia subinde eruta, & celebris ejus tunc temporis memoria satis affirmate loquuntur. Sunt & alia opida *Keswike*, *Warkinton*, *Bulness*, *Perith*, ut vicos & arces silentio præteream. Atq; hic ager 58 Parochiales Ecclesias numerat. Habet præterea Lacus omni volatilium genere abundantes. Fluvios item inter quos *Irtou* amniculus in quo Conchæ cum rorem, quem veluti maritum appetit, oscitatione quadâ hauserint, fiunt gravidæ, margaritæque pariunt, quas accolæ cum resederit aqua venantur.

